

1234567

לב. ומה גם שהיו כל כך מקולקלים עד שהופכים ללענה משפט, וגם את דברי הנביא עצמם היו לוקחים אותם כדברי עגבים, שלא היו חשובים אליהם הענינים הקדושים היוצאים מפיו כי אם הקול היפה והניגון הטוב, שהרי הנביאים היו לפניהם כלי שיר כדי לשמחם שרוח הקדש אינו שורה אלא מתוך שמחה, וז"ש: והנך להם כשיר עגבים יפה קול ומטיב נגן. ולכן היו שומעים את דבריו כדי ללמוד לשורר כמותם בשירי עגבים שלהם, אך לא כדי לעשותם, כי לא היתה כונתם אלא לעשות מה שהס"א נותנת בלבם, וז"ש: ושמעו את דבריך ועושים אינם אותם.

לג. אבל אחר כך כשתבא הצרה עליהם שהיתה מזומנת לבא כפי דבריו של הנביא, אז יכירו הטעות שלהם שהיו מהבילים על דברי הנביא ולא רצו לקבל אותם שזה גרם את רעתם. והשי"ת הודיעם בתחלה והוכיחם על ידי הנביא עצמו, ולא ישאר להם שום תרעומת אלא על עצמם, שלא רצו להזהר ולקבל את האורות של הקדושה הנמשכים אליהם כדי לתקנם, וז"ש: וכבואה הנה באה וידעו כי נביא היה בתוכם.

לד.

א-ב. והנה כבר ידוע שכל הקלקולים של ישראל – מן המלכים והשרים שלהם הרשעים שהיו נגדרים אחריהם כאברים הנגדרים אחרי הראש, ולכן צוה השי"ת אל הנביא להנבא על מפלתם של אלו הראשים הרשעים שהם הרועים שגרמו קלקול הצאן המסור בידם, וז"ש: ויהי דבר ה' אלי לאמר. בן אדם הנבא על רועי ישראל הנבא ואמרת אליהם לרועים. וענין הכפל הוא, בין לשרשיהם למעלה בין אליהם למטה. כה אמר ה' אלקים הו"י רועי ישראל, שהוא צירוף הגבורה והדין שהיה מתעורר להתרים כנגדם. וצירוף הגבורה שהוא הו"י כנגד צירוף ההוד שהוא הי"ו, כלומר: הם היו נוהגים אותם בדין וגורמים אל הס"א המתאחות במדת ההוד להתגבר עליהם לפיכך מדת הדין העליונה תתעורר כנגדם, הו"י דיקא כנגד הי"ו, וזה סוד: אשר היו רועים אותם. ופשוטו כמשמעו, שהיו רועים את עצמם ולא את הצאן, ולכן העונש שלהם שיהפך עליהם הגלגל, ואותם שהיו למטה יהיו למעלה והם שהיו למעלה יהיו למטה, ונמצא בכך שהמונהגים יהפכו להיות מנהיגים את מנהיגיהם, וז"ש: הלא הצאן ירעו הרועים. וזה לעונש הנהגתם הרעה של הרועים, שלא היתה מגמתם אלא לרעות את עצמו, וז"ש:

אוצר החכמה

ג. את החלב תאכלו ואת הצמר תלבשו, שהיו נוטלים מבחר השפע לעצמן בין מבחינת העצמות שהוא סוד החלב, בין מבחינת הלבושים שהוא סוד הצמר. ולא עוד, אלא שאם היו רואים איזה אדם שמזלו חזק ובריא, שבא לו השפע בריבוי, היו הורגים אותו כדי ליטול את השפעותיו לעצמן, וז"ש: **הבריא תזבחו**. ומ"ש אחר כך: **הצאן לא תרעו**, ר"ל: שלא היו משגיחין כלום בענין הנהגתם, שאם היו משגיחין מצד אחד ואוכלין מצד אחר, היתה הנהגה של טוב ורע. אבל בהיותן אוכלין ולא משגיחין, נמצאת הנהגה שכלה רע, ולכן ניטלה מידם ונגזר עליהם ש"הצאן ירעו הרועים" כדאמרת לעיל.

אוצר החכמה

ד. ועוד: **את הנחלות לא חזקתם**, אלו הם החלושים באמונתם, שהיו צריכים להחזיקם בדברי תורה שהאור שלה מחזיק את הלבבות, כמו שעשה חזקיהו המלך שהרכיץ תורה בישראל. ואת החולה לא רפאתם, אלו הם העברנים שהם חולי הנפש והיו צריכים ללמדם דרכי התשובה שהיא רפואתם כידוע. ולנשברת לא חבשתם, אלו הם נשברי לב מפני הצרות, שהיו צריכים לתת להם עזר מספיק כדי להצילם מן הצרות שלהם, או לחבוש את לבם בדברי ניחומים כמו שראוי לעשות אל המנהיג הטוב שרוצה לילך בדרכיו ית' הרופא לשבורי לב ומחבש לעצמותם. ואת הנדחת לא השבותם, אלו הם אותם הרשעים שנתגברה עליהם כל כך הס"א ברוב פשעיהם עד שהביאתם להמיר את דתם, ואעפ"כ היו צריכין אלו הרועים להשתדל אחריהם כדי להשיבם שלא תחסר הקדושה מן הניצוצות שלה, וללכת בדרכיו ית' שתמיד חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח. ואת האובדת לא בקשתם, אלו הם הנערים הקטנים שנשבו מן הגוים בקטנותם והכריחום להמיר את דתם, ודומים לכבשים הנאבדים מן העדר שלא ברצונם, שהיו צריכים אלו הרועים לבקשם בכל המקומות עד שיצילום וישיבום אל הקדושה, כדי להחזיר אבדה לבעליה, כי הם חביבים ביותר אל הקדושה עצמה בהיותם עדיין הבל שאין בו חטא שהעולם מתקיים על ידיהם. אבל אלו הרועים הרשעים היו עושים להפך, שהרי היו נוהגים את ישראל בהנהגה של טירוני"א ושל אכזריות, עד שהיו מביאים לצאת מן הכלל אפילו הטובים שבהם, כדי להנצל מן האכזריות שלהם, וז"ש: **ובחזקה רדיתם אותם ובפרך**.

ה. והנה כבר ידוע שמקום הקדושה הוא באמצע והחצונים סביב סביב מבחוץ, כענין שנאמר: **סביב רשעים יתהלכון**, ונמצא לפי זה שכל הניצוצות

הקדושות האובדות והנדרחות שיוצאות ממקומן החצונים טורפים אותן, זה מצדו וזה מצדו בכל הצדדין, כשאין להן רועה טוב והגון המנהיג אותן ביושר ומעמידן במקומן, וז"ש: **ותפוצינה מבלי רועה ותהיינה לאכלה לכל חית השדה**. ומ"ש אחר כך: **ותפוצינה**, פעם אחרת. זהו פיזור אחר פיזור מבלי הקפדה של הרועים הרשעים והאוילים, שאם היו מקפידים על הראשונים להחזירם למקומם, היה נתקן הכל, אבל בראותם שלא הקפידו על הראשונים, ואדרבא עדיין היו מחזיקים בהנהגתם הרשעה והאכזרית, זה גרם שניתוספו עליהם שניים ושלישים עד שנפוצו כלם. גם ירצה: **"תפוצינה" למטה**, **"ותפוצינה" למעלה**, כי זה גורם את זה, והפוגם למטה מגיע לשרשו **למעלה**, בסוד: ואשמתנו גדלה עד לשמים.

ו. ואמנם השי"ת ברחמיו הגדולים עשה מזיד כשוגג, מה שהיו יוצאים כמה וכמה מ ישראל להדבק בדרגין מסאבין דכורין ונוקבין מפני ההנהגה האכזרית של הרועים הרשעים, וז"ש בלשון שגגה: **ישגו צאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה**, כי **"ההרים והגבעות"** רומזים לדרגין מסאבין דכורין ונוקבין. ומ"ש: **ועל כל פני הארץ נפוצו צאני**, שהיו הולכים לחסות בצל הנהגתן של מלכי אומות העולם כדי להנצל מן ההנהגה הרשעה של מלכי ישראל, ומלכי אומות העולם קראן **"פני הארץ"** כדרך שפירשו רז"ל בענין: ויחן את פני הארץ, שהם העשירים, וגם בענין: והרעב היה על כל פני הארץ, כי הגדולים הם **"פני הארץ"** שעושים פיגור"ה בלעז. ואין דורש ואין מבקש, שלא היו משגיחים כלל על היוצאים, בין על הממירים בין על החוסים בהנהגה של מלכי אומות העולם.

ז-ח. והנה כבר ידוע שהשי"ת משגיח על עמו תמיד, ומה שנתן מלכים עליהם, הוא כדי שיזכו המלכים עצמם בהנהגתם הטובה להיות כביכול חברים אליו ית', כי המלך הוא במדרגת הזעיר ממש ולכן קראם **"רעים"** חסר ו', כי בחילוף הניקוד הוי רעים שיהיו רעים אליו ית' בהנהגתם הטובה, ואם לאו רעים בהנהגתם הרעה, והקב"ה נוטלה מידם, מאחר שלא עשו את חיובם לדרוש ולבקש את הניצוצות הקדושות שיצאו אל החצונים או שנפלו בידם מבלי השגחת הרועים, או מפני רשעתם, וז"ש: **לכן רועים שמעו את דבר ה'.** חי אני נאם ה' אלקים אם לא יען היות צאני לבז ותהיינה צאני לאכלה לכל חית השדה מאין רועה ולא דרשו רועי את צאני, **"רועי"** דיקא כי הוא נתנם לרועים כדי שיזכו להתעסק עמו בהנהגת הניצוצות הקדושות כהוגן וכשורה, כענין שנאמר: ה' משמים השקיף על בני

אדם לראות היש משכיל דורש את אלקים, "את" דיקא לרמוז שיהיו עוסקים עמו לדרוש את הניצוצות הקדושות. אבל כלו סג יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד, שכלם היו עוסקים בהבלי העולם שהם הסיגים של עולם התהו, וכל מגמתם לרעות את עצמן ולא את הצאן קדשים המסור בידם, וז"ש: **וירעו הרועים אותם ואת צאני לא רעו**, וגרמו בכך שהחצונים היו טורפים אותם כל אחד מצדו כנגד רצונו ית', כענין שנאמר: **הלא ידעו כל פועלי און אוכלי עמי אכלו לחם ה' לא קראו**.

ט. ומה שחזר ואמר: **לכן הרועים שמעו דבר ה' בשינוי קצת**, שכאן יש תוספת ה' במלת "הרועים", וחסר "את" בענין אמרו: שמעו דבר ה', שהרי בתחלה אמר לכן רועים שמעו "את" דבר ה'. הטעם נלע"ד, לפי שבתחלה לא היתה על הנביא כי אם השראת המלכות לבדה דאיהי רזא דא"ת כידוע, ולכן היה מדבר בקול נמוך. אבל תוך כדי דיבור ניתוספה עליו השראת היסוד דאיהו רזא דשד"י שהוא ר"ת ש'מעו ד'בר ה', ואז היה מדבר בקול רם. וזה סוד "הרעים" בתוספת ה', שהיא ה' הקריאה כידוע אצל המדקדקים, ואין קריאה אלא בקול רם, מפני התוספת של השראת היסוד דאיהו רזא דקול.

י. והרי בפעם הזאת הודיעם שהוא רוצה לבקש מהם דין וחשבון על הניצוצות הקדושות שהניחו לטרופן מידם מן החצונים, וז"ש: **כה אמר ה' אלקים הנני אל הרועים ודרשתי את צאני מידם והשבתים מרעות צאן**, שיטול את ההנהגה מידם ולא ישאר להם כח אפילו להנהיג את עצמן וכל שכן את זולתם, וז"ש: **ולא ירעו עוד הרועים אותם**. והנה בתחלה ניתנה ההנהגה בידם כדי לרעות ולשמור, ומאחר שלא הלכו בדרכיו ית' ונתחלפה ההנהגה מהם לגזול ולאכול, לפיכך נתעורר האדון העליון ליטול אותה מידם כדי להציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו. וזהו ענין אמרו: **והצלתי צאני מפיהם ולא תהיין להם לאכלה**, שהרי השכינה הקדושה מתעוררת היא לדרוש את הניצוצות הקדושות שלה ולהמשיך אליהם מצד החסד, כדי שיתרפאו מתוקף הדין שעבר עליהם תחת ההנהגה האכזרית של הרועים הרשעים.

יא. ועל רזא דא כתיב: **כי כה אמר ה' אלקים הנני אני ודרשתי את צאני ובקרתים**, שהוא מלשון: בקר לאברהם, שרומז אל החסד כידוע, שהשכינה הקדושה תעשה ממש כמו שעושה הרועה הטוב ביום ראיתו את הצאן שלו מפוזרות לכאן ולכאן מפני פחד הזאבים הרודפים אותם לאכלן,